

K některým otázkám ohledně prokazování odborných znalostí a dovedností pro distribuci pojištění

Úvodní upozornění: *Vodítkem k problematice prokazování odborných znalostí a dovedností pro distribuci pojištění jsou také Dohledový benchmark ČNB č. 2/2021 „K výjimce z povinnosti získat všeobecné znalosti“ ([zde](#)) a Dohledový benchmark ČNB č. 3/2021 „K programům následného vzdělávání pro distribuci pojištění nebo zajištění a k podmínkám odborné způsobilosti a jejich prokazování“ ([zde](#)).*

Cíl stanoviska

Stanovisko zodpovídá následující otázky týkající se prokazování odborných znalostí a dovedností pro distribuci pojištění podle ZDPZ:

Otázky a odpovědi týkající se prokazování odborných znalostí a dovedností pro distribuci pojištění

- 1. Má akreditovaná osoba, která poskytuje dílčí kurzy následného vzdělávání, povinnost na základě doložení dílčích osvědčení o absolvování následného vzdělávání vydat celkové osvědčení o absolvování minimálního rozsahu 15 hodin následného vzdělávání za daný kalendářní rok?**

ZDPZ nepředepisuje akreditované osobě povinnost vystavit celkové osvědčení o absolvování následného vzdělávání o minimálním rozsahu 15 hodin za daný kalendářní rok.

Ze ZDPZ výslovně nevyplývá, že by následné vzdělávání muselo představovat jednotný program absolvovaný u jedné akreditované osoby v požadovaném minimálním rozsahu. Následné vzdělávání tak může zahrnovat i různé kombinace programů či dílčích kurzů a jeho absolvování tak lze prokazovat i více dílčími osvědčeními, která absolvování následného vzdělávání v požadovaném minimálním rozsahu 15 hodin prokáží společně. ZDPZ nepředepisuje povinnost vystavit celkové osvědčení, za které by odpovídala až poslední nebo jakákoliv jiná akreditovaná osoba.

Povinnost akreditované osoby na základě § 68 písm. c) ZDPZ vydat osobě, která absolvovala následné vzdělávání, osvědčení obsahující rovněž skupinu odbornosti, popř. skupiny odbornosti, ke které, popř. ke kterým se osvědčení o absolvování odborného vzdělávání vztahuje, platí

i u případných dílčích osvědčení. Pokud by určitý produkt následného vzdělávání byl svým obsahem vhodný pro všechny skupiny odbornosti, nic nebrání tomu, aby označení skupiny odbornosti podle § 68 písm. c) ZDPZ bylo v osvědčení uvedeno souhrnným způsobem (např.: „kurz je určen pro všechny skupiny odbornosti ve smyslu zákona č. 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění“).

- 2. Může se osoba, která v předcházejícím roce nesplnila následné vzdělávání ze závažného důvodu podle § 59 odst. 2 ZDPZ, podílet na distribuci pojištění v následujícím roce po odpadnutí překážky v období, než bez zbytečného odkladu absolvuje následné vzdělávání?**

Jestliže osoba neabsolvovala v příslušném kalendářním roce, kdy se na ni tato povinnost vztahovala, následné vzdělávání a jedná-li se o překážku podle § 59 odst. 2 ZDPZ, může se tato osoba podílet na distribuci pojištění v období, než bez zbytečného odkladu absolvuje následné vzdělávání.

Obecně platí, že osoba nesmí vykonávat distribuční činnost, pokud trvale nesplňuje podmínky odborné způsobilosti podle § 56 ZDPZ. Mezi tyto podmínky patří také prohlubování odborných znalostí a dovedností, které se prokazuje osvědčením o absolvování následného vzdělávání. Podmínky odborné způsobilosti je podle § 55 odst. 1 ZDPZ nutné splňovat trvale.

ZDPZ však v § 59 odst. 2 větě poslední stanoví, že jestliže osoba nemohla absolvovat následné vzdělávání ze závažného důvodu, musí jej tato osoba absolvovat bez zbytečného odkladu poté, co tato překážka odpadla. Toto ustanovení je třeba vykládat tak, že osoba není v prodlení se splněním své povinnosti absolvovat následné vzdělávání do doby, než jej bez zbytečného odkladu absolvuje. Jestliže tedy osoba neabsolvovala v příslušném kalendářním roce, kdy se na ni tato povinnost vztahovala, následné vzdělávání a jedná-li se o překážku podle § 59 odst. 2 ZDPZ, může se tato osoba podílet na distribuci pojištění v období, než bez zbytečného odkladu absolvuje následné vzdělávání.

Naproti tomu v případech, na které se nevztahuje zákonná výjimka podle § 59 odst. 2 ZDPZ, tj. chybí-li osobě následné vzdělávání z jiného než ze závažného důvodu, nemůže tato osoba vykonávat distribuční činnost do doby absolvování následného vzdělávání, neboť v takovém případě trvale nesplňuje podmínky odborné způsobilosti podle § 56 ZDPZ.

- 3. Jak má postupovat zaměstnavatel či zastoupený ve smyslu § 2 písm. j) ZDPZ, pokud nový pracovník, vázaný zástupce a jeho pracovník či doplňkový pojišťovací zprostředkovatel a jeho pracovník (dále jen „Spolupracovníci“) věrohodně nedoloží, že v minulém období vykonávali činnost distribuce pojištění bez přerušení, které by trvalo nepřetržitě po dobu 3 let ve smyslu § 56 odst. 7 ZDPZ?**

Pokud nedojde ze strany Spolupracovníků k doložení skutečnosti, že v minulém období vykonávali činnost distribuce pojištění bez nepřetržitého přerušení v délce 3 roky, pak u nich není splněna podmínka odborné způsobilosti a musí vykonat novou odbornou zkoušku.

Podle § 56 odst. 7 ZDPZ platí, že osvědčení o úspěšném vykonání odborné zkoušky přestává prokazovat odborné znalosti a dovednosti pro distribuci pojištění, pokud osoba, která takové osvědčení získala, v následujícím období 3 roky nepřetržitě nedistribuovala pojištění ani se přímo nepodílela na distribuci pojištění ani nebyla za distribuci pojištění odpovědná.

Pokud nedojde ze strany Spolupracovníka k doložení skutečnosti, že vykonávala distribuci pojištění bez nepřetržitého přerušení po dobu 3 let ve smyslu § 56 odst. 7 ZDPZ, pak není splněna podmínka odborné způsobilosti a Spolupracovník musí v takovém případě vykonat novou odbornou zkoušku.

4. Jak mohou Spolupracovníci zaměstnavateli či zastoupenému prokázat, že u nich v minulém období nedošlo k nepřetržitému přerušení výkonu distribuce pojištění v délce 3 roky ve smyslu § 56 odst. 7 ZDPZ?

Doložením relevantní dokumentace, z níž musí být zřejmá věcná náplň vykonávané činnosti a její délka, tj. zpravidla pracovní smlouvou či smlouvou o spolupráci, potvrzením zastoupeného apod.

Nastavení systému kontroly prokazování splnění podmínek odborné způsobilosti u Spolupracovníků je na odpovědnosti každého distributora pojištění. Skutečnost, že u Spolupracovníků nedošlo k nepřetržitému přerušení výkonu distribuce pojištění v délce 3 roky ve smyslu § 56 odst. 7 ZDPZ, lze prokázat doložením relevantní dokumentace, z níž musí být zřejmá věcná náplň vykonávané činnosti a její délka. Zpravidla se jedná např. o pracovní smlouvu či smlouvu o spolupráci. V případě, že konkrétní činnost není možné podle pracovní či jiné obdobné smlouvy určit, je třeba předložit další doklad, kde jsou vykonávané činnosti uvedeny podrobně, například vnitřní předpis (je-li to možné) zaměstnavatele či zastoupeného obsahující popis pracovní pozice. Dalšími relevantními dokumenty mohou být např. potvrzení zaměstnavatele či zastoupeného, pro kterého byla povinná osoba činná, výkazy o prováděné činnosti, výpisy vyplácených provizí za zprostředkování apod. V podrobnostech ČNB odkazuje na Dohledový benchmark č. 2/2021 „K výjimce z povinnosti získat všeobecné znalosti“ ([zde](#)), který lze ohledně způsobu a formy prokazování praxe analogicky použít i v tomto případě.

5. Přestává zkouška odborné způsobilosti prokazovat odborné znalosti a dovednosti ve smyslu § 56 odst. 7 ZDPZ poté, co osoba po 3 roky nepřetržitě nevykonávala distribuční činnost z důvodu mateřské/rodičovské dovolené?

Pokud osoba z jakéhokoli důvodu (včetně mateřské/rodičovské dovolené) nevykonávala nepřetržitě po 3 roky distribuční činnost, její osvědčení o úspěšném vykonání odborné zkoušky přestává prokazovat odborné znalosti a dovednosti pro distribuci pojištění a pro obnovu odborné způsobilosti je nutné absolvovat odbornou zkoušku znovu.

Zákonné podmínky odborné způsobilosti (včetně absolvování odborné zkoušky) zajišťují, aby distribuční činnost byla vykonávána osobami, které skutečně (nikoliv jen formálně) disponují potřebnou odborností, a je zřejmé, že přerušení praxe zachování odbornosti nijak neprospívá. Smyslem ustanovení § 56 odst. 7 ZDPZ je, že osoba, která nepřetržitě 3 roky žádnou činnost

nevykonávala, ztrácí touto absencí výkonu činnosti dříve nabyté odborné znalosti a především odborné dovednosti, a to bez ohledu na to, z jakého důvodu nebyla daná činnost vykonávána, neboť podstatné je již samotné nepřetržité nevykonávání činnosti po dobu 3 let. Zákon jednoznačně a výslovně stanoví, že pokud osoba nevykonává nepřetržitě po 3 roky distribuční činnost (např. z důvodu mateřské/rodičovské dovolené v této délce), její zkouška odborné způsobilosti přestává prokazovat získání odborných znalostí a dovedností pro distribuci pojištění (§ 56 odst. 7 ZDPZ) a pro obnovu odborné způsobilosti je nutné absolvovat odbornou zkoušku znovu. Tento závěr je důsledkem výslovného znění ZDPZ samotného a ČNB proto nemůže svým výkladem dovozovat jiný závěr, který by s tímto jednoznačným textem zákona byl v rozporu.

6. Jak má zaměstnavatel či zastoupený postupovat v případě, že není možné ověřit platnost osvědčení o úspěšném vykonání odborné zkoušky předloženého Spolupracovníky? Jak se má postupovat v případě, že akreditovaná osoba po uplynutí desetileté doby podle § 69 odst. 3 ZDPZ dokumenty o odborné zkoušce již neuchovává?

Pokud jde o ověřování osvědčení o vykonání odborné zkoušky ze strany zaměstnavatele či zastoupeného, je ve smyslu § 55 odst. 1 ZDPZ na místě kontrola s odbornou péčí (např. rozeznání na první pohled neplatného či jinak vadného osvědčení), která by měla zahrnovat vedle rozpoznání zjevných vad např. nahlédnutí do veřejně přístupného zobrazení údajů o akreditovaných osobách z registru ČNB. V případě, že Spolupracovníci, kteří jsou povinni prokázat splnění požadavku na odbornou způsobilost, osvědčení dle svého tvrzení získali, ale nemůžou je nalézt, je nutno postupovat, jako by nebyli schopni svou odbornou způsobilost prokázat až do doby, než osvědčení najdou nebo získají jeho duplikát od příslušné akreditované osoby.

Podle § 67 a § 68 ZDPZ platí, že osvědčení o vykonání odborné zkoušky a o absolvování následného vzdělávání vydává akreditovaná osoba, a to bez zbytečného odkladu poté, co vznikl důvod pro jeho vydání. Zákon dále neupravuje platnost osvědčení v případě, že akreditovaná osoba již není podle ZDPZ povinna uchovávat osobní údaje, resp. údaje o platnosti jednotlivých osvědčení (srov. § 69 ZDPZ). I po uplynutí 10 let však taková osvědčení budou prokazovat dané skutečnosti, za předpokladu, že byla vydána po právu. Totéž platí v případě, že akreditovaná osoba zanikne.

Pokud jde o ověřování osvědčení o vykonání odborné zkoušky ze strany zaměstnavatele či zastoupeného, je ve smyslu § 55 odst. 1 ZDPZ na místě kontrola s odbornou péčí (např. rozeznání na první pohled neplatného či jinak vadného osvědčení), která by měla zahrnovat vedle rozpoznání zjevných vad např. nahlédnutí do veřejně přístupného zobrazení údajů o akreditovaných osobách z registru ČNB ([zde](#)), kde lze navíc provést vyhledání subjektů (akreditovaných osob) pro určité časové období, a zjistit tak, zda a kdy byla daná akreditovaná osoba činná.

V případě, že u určitého osvědčení má zaměstnavatel či zastoupený pochybnosti, zda nebylo opatřeno podvodně, anebo zda daná akreditovaná osoba např. v dané době nebyla oprávněna vykonávat činnost, je třeba, kromě vyvození důsledků pro vlastní činnost, toto oznámit ČNB jakožto orgánu dohledu.

V případě, že osoba, která je povinna prokázat splnění požadavku na odbornou způsobilost, osvědčení dle svého tvrzení získala, ale nemůže je nalézt, je nutno postupovat, jako by nebyla schopna svou odbornou způsobilost prokázat, až do doby, než osvědčení najde a předloží, nebo získá jeho duplikát od příslušné akreditované osoby. V případě, že si taková osoba nepamatuje, u které akreditované osoby zkoušku či následné vzdělávání absolvovala, nelze ustupovat od požadavků na řádný a profesionální výkon distribuční činnosti, ke kterým patří i nutnost uspořádat a správně archivovat dokumenty, mj. také uchovávat záznamy o distribuci pojištění (srov. § 80 ZDPZ). I v případě, že nejde o pouhou nepořádnost (např. jde o ztrátu osvědčení bez vlastního zavinění a nemožnost získat duplikát z důvodu zániku akreditované osoby), je třeba tak jako při jakékoli jiné situaci, kdy se prokazuje vzdělání či odborná způsobilost, v nejzazším případě složit znovu odbornou zkoušku, protože pokud není možné prokázat, že odborná způsobilost byla nabyta a udržována, pak je nutno mít za to, že odborná způsobilost není dána a dotyčná osoba ji musí teprve získat.

Datum zveřejnění: 6. 10. 2023

Platnost od: 6. 10. 2023 **do:** neurčeno

Typ dokumentu: Stanovisko

Seznam souvisejících předpisů:

zákon č. 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění (ZDPZ)

Relevantní ustanovení: § 55 odst. 1, § 56, § 59 odst. 1 a 2, § 67, § 68, § 69 a § 80 ZDPZ

Upravuje oblast: Pojišťovny a pojišťovací zprostředkovatelé

ID: RS2023-19